

Õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaasjades - Sloveenia

La pagina è stata tradotta automaticamente. Non è possibile garantirne la qualità.

1. [Constitutional Foundations](#)
2. [Kohtusüsteem](#)
 - #II
4. [Juurdepäas teabele](#)
5. [Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine](#)
6. [Õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse](#)
7. [Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks](#)
8. [Kaebeõigus](#)
9. [Seaduslik esindamine](#)
10. [Tõendid](#)
11. [Esialgne õiguskaitse](#)
12. [Kohtukulud](#)
13. [Finantsabimehhanismid](#)
14. [Ajakohasus](#)
15. [Muud küsimused](#)
16. [On välismaalane,](#)
17. [Piiriülesed juhtumid](#)

I. Constitutional Foundations

Põhiseaduse kohaselt on Sloveenias igaühel õigus tervislikule elukeskkonnale ja riigi ülesanne on sellist tervislikku elukeskkonda edendada. Igaüks on kohustatud kaitsma erilist huvi pakkuvaid loodusmaastikke ja haruldusi ning riik ja kohalikud omavalitsused hoolitsevad nende säilitamise eest. Peale selle tuleb kinnisvara soetamisel ja kasutamisel lähtuda selle keskkonnavalaste funktsioonide täitmisest. Kõiki eespool nimetatud õigusi rakendatakse kooskõlas seadusega. Õiguskaitse on vabalt kättesaadav ja oma põhiseaduslike õigusi võib põhiseaduskohtus kaitsta igaüks, kui ta suudab tõendada õigustatud huvi olemasolu kooskõlas õigusnormidega ja kui kõik muud õiguskaitsevahendid on ära kasutatud. Kodanikud võivad haldus- või kohtumenetlustes tugineda ka otse põhiseadusega tagatud õigusele elada tervislikus keskkonnas. Haldusasutused ja kohtud võivad samuti otse kohaldada Århusi konventsiooni, sest põhiseaduses on sätestatud, et ratifitseeritud välislepinguid tuleks kohaldada otse.

II. Kohtusüsteem

Sloveenia kohtusüsteem on kolmeastmeline.

- Esimese Astme Kohtus: **Piirkondlikud kohtud (okrajna sodišča) ja ringkonnakohtud (okrožna sodišča)**
- Teise astme: **Kõrgemad kohtud (Višja sodišča)**
- Kolmandaks: ülemkohus („Vrhovno sodišče“)

Esimeses kohtuastmes arutavad väiksema tähtsusega kohtuasju menetleb maakohtute ja ringkonnakohtute. Kui kohaliku kohtu või ringkonnakohtu otsuse peale esitatakse apellatsioon, teeb teises astmes selle kohta otsuse kõrgem kohus. Mõnel juhul võib apellatsiooni esitada ka kõrgema kohtu otsuste peale ja sellisel juhul on kolmanda astme instantsina pädev tegema otsust

ülemkohus. Lisaks on loodud haldusasju menetlev erikohus, mida nimetatakse halduskohtuks (Upravno sodišče). Selles kohtus võib menetluse algatada haldusmenetluse raames tehtud negatiivse otsuse vaidlustamiseks. Juhul kui halduskohtus teeb negatiivse otsuse, võib selle peale esitada apellatsiooni ülemkohtule. Sloveenias ei ole keskkonnaasju menetlevat erikohtut. On mitu erinevat osakonda ja kohut, kus võib menetluse liigist sõltuvalt menetluse läbi viia. Kriminaal- ja tsiviilkohtumenetlusi toimetatakse kohalike kohtute, ringkonnakohtute ja kõrgemate kohtute kriminaal- või tsiviilosakondades. Negatiivsete haldusotsuste peale esitatud kaebusi menetleb halduskohtus. Sloveenias on kehtestatud ranged eeskirjad selle kohta, millisel kohtul on asjas territoriaalne pädevus. Seega ei saa pooled üldjuhul valida kohtumenetluse alustamise asukohta. Tuleb siiski märkida, et Sloveenias ei erine riigi eri piirkondade kohtute praktika märkimisväärselt.

Menetlusosaline võib ebasoodsa kohtuotsuse peale esitada apellatsiooni 15 päeva jooksul alates otsuse kättesaamisest. Apellatsiooni saamisel edastab kohus selle vastaspoolele. Halduskohtu menetlustega seoses ei ole alati võimalik esitada apellatsiooni. Apellatsiooni saab esitada üksnes juhul, kui kohus muutis haldusakti, tehes juhtumiga seoses kindlaks asjaolud, mis erinevad haldusasutuse kindlaks tehtud asjaoludest. Samuti ei ole võimalik vaidlustada valimiste õiguspärasust käsitlevaid otsuseid. Sellepärast on halduskohtul lisaks kassatoorsele pädevusele ka õigus teha uus otsus. Kohus teeb ise uue otsuse, kui tal on asja kohta piisavalt teavet. Ta teeb uue otsuse eelkõige juhul, kui uue haldusmenetluse läbiviimine põhjustaks apellandile suuremat kahju või kui haldusasutus tegi uue otsuse kohtu juhiseid eirates. Sloveenia õiguse kohaselt on võimalik kasutada ka erakorralisi õiguskaitsevahendeid kõrgema kohtu otsuste vaidlustamiseks. Nendeks õiguskaitsevahenditeks on läbivaatamise taotlus, õiguspärasuse tagamise taotlus, hagi kohtuliku kompromissi tühistamiseks ja menetluse taasalustamise taotlus. Tavapärane ja kõige levinum õiguskaitsevahend on läbivaatamine, mille saab algatada ülemkohtus kõrgema kohtu otsustega seoses ja mille puhul peab poolt esindama advokaat. Läbivaatamine on võimalik 30 päeva jooksul alates kõrgema kohtu otsuse saamisest ja seda on võimalik taotleda üksnes menetlusvigade või materiaaõiguse rikkumise alusel. Õiguspärasuse tagamise taotluse võib ülemkohtule esitada ainult prokurör kolme kuu jooksul. Hagi kohtuliku kompromissi tühistamiseks võib esitada kolme kuu jooksul pärast seda, kui isikule said teatavaks tühistamise põhjused, kuid pärast 3 aasta jooksul pärast seda, kui isikule said teatavaks tühistamise põhjused, ei ole hagi esitamine enam võimalik. Tühistamise põhjused on kohtuniku või poolte pädevuse puudumine või olukord, kus kompromiss saavutati vea, sunni või pettuse tulemusel. Sagedamad on menetluse taasalustamise taotlused. Põhimõtteliselt võib sellise taotluse esitada viie aasta jooksul pärast otsuse formaalset jõustumist, kuid realselt üksnes 30 päeva jooksul pärast seda, kui ilmnesid asjaolud, mille alusel esitati menetluse taasalustamise taotlus, või kui pool neist asjaoludest teadlikuks sai. Menetluse taasalustamise põhjused on enamasti menetluslikku laadi või seotud valetõendite esitamisega või olukorraga, kus poolele on saanud teatavaks uued tõendid. Halduskohtu otsustega seoses on erakorraliste õiguskaitsevahenditena võimalik kasutada ainult läbivaatamist ja menetluse taasalustamist.

Keskkonnaasjadega seotud kohtumenetlus ei erine peaaegu üldse tavapärasest kohtumenetlusest. Halduskohtumenetluse raames peaks kohus keskkonnakaitseaduse kohaselt tegema otsuse keskkonnavalast nõusolekut või keskkonnalubasid käsitlevates asjades kolme kuu jooksul. Muud eeskirjad on samad, mida kohaldatakse muude asjade puhul. Lisaks puuduvad keskkonnaasjadega seotud erisätted kohtumenetluse alustamise kohta kohtu omal algatusel, see tähendab selliste kohtumenetluste kohta, mida kohus saaks algatada ka ilma mis tahes poole vastava avalduseta. Keskkonnakaitseaduses on sätestatud kodanike kui füüsiliste isikute või nende ühenduste üldine õigus taotleda kohtult määrust, mille eesmärk on peatada kolmanda isiku tegevus, millega see isik avaldab või avaldaks suurt mõju keskkonnale või ohustab või ohustaks inimeste elu või tervist. Selliste juhtumite jaoks puuduvad siiski spetsiaalsed menetluseeskirjad. Samuti on oluline märkida, et selle õigusnormi alusel ei ole veel ühtegi kohtuasja algatatud.

III Teabele juurdepääsu käsitlevate juhtumite puhul

Kooskõlas avalikule teabele juurdepääsu käsitleva seadusega on Sloveenia ametiasutused kohustatud andma mis tahes teavet, mis on seotud nende tööga. Avalikule teabele juurdepääsu käsitlev taotlus ei pea sisaldama selgitust selle kohta, miks teavet vajatakse või kuidas seda kavatakse kasutada. Ametiasutused võivad teabe andmisest keelduda vaid mõne üksiku teabeliigi puhul. Selline n-õ kaitstud teave on näiteks:

- teave, mida käsitatakse salastatud teabena vastavalt salastatud teavet käsitlevale seadusele;
- isikuandmed, mille avaldamisega rikutaks isiku õigust eraelu puutumatusse;
- teave, mis on saadud või koostatud haldus- või kohtumenetluse tarbeks ja mille avaldamine kahjustaks asjaomase menetluse toimetamist.

Ametiasutused peavad siiski avaldama sellise kaitstud teabe, kui avaldamiseks on piisavalt suur avalik huvi. Keskkonnateabe puhul on avalik huvi muudest huvidest tähtsam. Keskkonnateave on eriti oluline ja keskkonnakaitseadusega on ette nähtud selle teabe kättesaadavus. Keskkonnateabele juurdepääs ei ole piiratud. Haldusasutuste käsutuses olevale ja nende kogutavale teabele juurdepääs on tasuta. Sloveenia ametiasutuselt võib teavet taotleda mitteametliku kirja või isegi e-kirja teel (digiallkirjastamine ei ole vajalik). Soovitav on teabenõudes täpsustada taotletav teave võimalikult täpselt ja märkida, millises

vormis (elektrooniliselt, fotokoopia jne) tuleks teave edastada. Ametiasutusel on vastamiseks aega 20 päeva. Juhul kui ametiasutus teabenõuet ei rahulda, on ta kohustatud tegema kirjalikult negatiivse otsuse. Otsuses tuleb selgitada, miks teabe andmisest keelduti ja kuidas saab otsust vaidlustada. Kui ametiasutus ei väljasta negatiivset otsust või kui vastust ei anta 20 päeva jooksul, võib esitada kaebuse teabevolnikule (Informacijski pooblaščenec), kes on iseseisev ja sõltumatu organ — <https://www.ip-rs.si/?id=195> <https://www.ip-rs.si/?id=195> Negatiivse otsuse korral tuleb teabevolnikule esitada kaebus 15 päeva jooksul. Kui ametiasutus jätab vastamata, on samuti võimalik esitada kaebus ja selle jaoks ei ole tähtaega kehtestatud. Teabevolnik võib anda ametiasutusele korralduse taotletud teave avaldada. Kui ka teabevolniku otsus on negatiivne, võib sellega seoses algatada kohtumenetluse Ljubljanas asuvas halduskohtus. Kõikide käesolevas jaos esitatud menetluskohustusdokumendid: teabenõue, teabevolnikule kaebus ja halduskohtule hagiavalduse, peab olema sloveeni keeles. Sloveenia piirialadel, kus elavad Itaalia ja Ungari rahvusvahemused, võib kasutada ka itaalia või ungari keelt.

LVI. Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine

Keskonnakaitse seaduse kohaselt on Sloveenias kehtestatud kolm olulist haldusmenetlust.

1. Keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). Enne KSH läbiviimist peab kava algataja kirjeldamist ja hindamist, millist mõju avaldab kava rakendamine keskkonnale ja mõju on, ning esitama võimalikud alternatiivid. Juhul kui kava on seotud kaitsealaga, tuleks aruandes samuti arvesse võtta looduskaitset käsitlevaid õigusnorme kooskõlas looduskaitse seadusega. Ametiasutus koostab kava ja saadab selle koos keskkonnanaruande kavandiga keskkonnaministeeriumile, kes edastab need organitele, kes vastutavad keskkonnakaitse eri valdkondade eest. Ametiasutustel on aega 21 päeva, et esitada oma märkused keskkonnanaruande vastuvõetavuse kohta. Vastamata jätmise korral eeldatakse, et ametiasutused nõustuvad aruandega. Kui on teatavaid nõudmisi seoses keskkonnanaruandesse paranduste tegemisega, tuleks need esitada 45 päeva jooksul alates kava ja aruande saamisest või alates muudetud keskkonnanaruande saamisest. Selle protsessi käigus tuleb kavast ja keskkonnanaruandest teavitada ka üldsust vähemalt 30 päeva kestva avaliku arutelu raames. Juhul kui kavaga võib kaasned teatav piiriülene keskkonnamõju, kutsutakse naaberriiki protsessis osalema. Keskkonnaministeerium teeb lõpliku otsuse selle kohta, kas kavandatava kavaga kaasnev keskkonnamõju on vastuvõetav. Otsus võib olla kas positiivne või negatiivne. Seda otsust on võimalik vaidlustada. Kui kava on koostanud riik, teeb kaebuse kohta otsuse valitsus. Kui kava on koostanud kohalik omavalitsus, siis kaebust esitada ei saa, kuid on võimalik pöörduda otse halduskohtu poole (mõned õigusvaldkonna eksperdid leiavad, et see on võimalik üksnes kohalike omavalitsuste puhul, kuigi keskkonnakaitse seaduses ei ole nii sõnaselgelt sätestatud). Tõenäoliselt on teistel isikutel võimalik seoses KSHga pöörduda halduskohtu poole pärast seda, kui nad on tõendanud õigustatud huvi olemasolu, kuid selle kohta puudub siiani kohtupraktika. Selline kord kujutab endast spetsiaalset haldusõiguslikku regulatiivset menetlust. Mõne kava puhul on KSH alati kohustuslik, teiste kavade puhul, millel võib olla oluline keskkonnamõju, teeb KSH läbiviimise kohustuse kohta otsuse keskkonnaministeerium.

Ruumiplaneerimisega seoses on menetlus sama (kaebus või hagi), kuid õiguskaitsevahendite kättesaadavus on piiratud. Õigusaktide hierarhias on ruumiplaneeringud üldaktid, mitte üksikaktid. Sellepärast ei ole nende vaidlustamiseks võimalik pöörduda halduskohtu või mõne muu kohtu poole. Põhiseaduskohus võib üldakti läbi vaadata üksnes sellest seisukohast, kas üldakt on kooskõlas põhiseaduse ja muude aktidega. Läbivaatamine on lubatud üksnes juhul, kui huvitatud isik suudab tõendada oma õigustatud huvi. Seda kohaldatai kuni 2007. aastani, mil põhiseaduskohus otsustas, et ruumiplaneerimist käsitlevate juhtumite puhul eksisteerib õigustatud huvi ainult siis, kui kõik õiguskaitsevahendid on ära kasutatud (otsus nr U-I-275/07). Alates sellest ajast puuduvad ruumiplaneerimise menetlustega seotud õiguskaitsevahendid. Protsessiga on võimalik liituda ainult siis, kui osaleda ehitusloa väljastamise menetluses, kasutada selle raames õiguskaitsevahendeid ja seejärel pöörduda põhiseaduskohtu poole.

2. Keskkonnamõju hindamine (KMH). Valitsus võttis vastu dekreedid, mis käsitleb nende tegevuste kategooriaid, millega seoses on KMH kohustuslik. KMH on kohustuslik seoses tegevustega, mis mõjutavad keskkonda ainult üle teatava mõjuläve. Kui tegevuse mõju keskkonnale ei ole nii suur, piisab ainult sellise aruande koostamisest, mis sisaldab ühte analüüsi ja osalist uuringut. KMH alusel antakse keskkonnanalane nõusolek (okoljevarstveno soglasje) — selle näol on tegemist Sloveenia keskkonnameti haldusotsusega. Investor peaks esmalt küsima keskkonnaministeeriumilt teavet keskkonnanaruande kohustuslike sisuelementide kohta, esitades samal ajal projekti ideekavandi. Ministeerium saadab projekti muudele asutustele, kes vastutavad keskkonnakaitse eri valdkondade eest. Neil on vastamiseks aega 15 päeva. Kui nad ei vasta, siis eeldatakse, et neil ei ole erinõudmisi. Ministeerium peaks saatma investorile asjakohase teabe 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist (edasises menetluses võib tal olla täiendavaid nõudmisi). Investor esitab koos projektitaotluse ja keskkonnanaruandega ka avalduse KMHd käsitleva otsuse saamiseks. Protsessi käigus tuleb ka üldsust teavitada investeringust, keskkonnanaruandest ja KMHd käsitleva otsuse kavandist vähemalt 30 päeva kestva avaliku arutelu raames. Samad dokumendid saadetakse ka asjaomastele asutustele, kes vastutavad keskkonnakaitse eri valdkondade eest. Neil on vastamiseks aega 21 päeva. Kui nad ei vasta, siis eeldatakse, et neil ei ole märkusi. Juhul kui projektiga võib kaasned teatav piiriülene keskkonnamõju, kutsutakse naaberriiki (ELi liikmesriiki) protsessis osalema. Sloveenia keskkonnamet on see haldusorgan, kes on pädev tegema otsust keskkonnanaloo kohta. Seda otsust on

võimalik vaidlustada. Vaidlustamise korral teeb otsuse keskkonnaministeerium. Ministeeriumi otsusega seoses on võimalik algatada kohtumenetlus halduskohtus. Seda menetlust on siiski võimalik kasutada üksnes seoses lõplike KMHd käsitlevate otsustega. Kohtus on võimalik vaidlustada nii keskkonnaluba kui ka selle loa andmise aluseks olnud keskkonnaaruanne. Samuti võib vaidlustada loamenetluse protseduurilise õiguspärasuse. Puuduvad erieeskirjad selliste juhtumite menetlemiseks. Kohaldatakse tavapäraseid eeskirju (tõendeid, kohtuistungeid jne käsitlevaid eeskirju), mida kohaldatakse kõigi muude halduskohtus menetletavate asjade suhtes. Tuleb märkida, et selliseid kohtuasju ei ole siiani olnud palju. Keskkonnakaitseaduse kohaselt peaks kohus siiski tegema otsuse kolme kuu jooksul. Peale selle peab isik riiklikes kohtutes kaebeõiguse saamiseks olema osalenud eelnenud haldusmenetluses. Otsust käsitleva avaliku arutelu ajal peavad huvitatud valitsusvälised organisatsioonid, kellel on keskkonnakaitseaduse kohane staatus, või füüsilised isikud, kes elavad keskkonnamõju piirkonnas või kellel on või kes valdavad seal kinnisvara, teatama oma osalemisest selles menetluses.

3. Keskkonnaluba. on kolme liiki keskkonnalube (okoljevarstveno dovoljenje): IPPC, SEVESO ja muud load. Valitsuse dekreediga on kehtestatud IPPC luba ja nn SEVESO luba. Keskkonnalube käsitlevaid otsuseid tegev haldusorgan on Sloveenia keskkonnaamet. Loataotluses tuleb kirjeldada kaitist ja neid meetmeid, mille abil vähendatakse kaitise käitamisest tulenevat keskkonnamõju. Avalikust menetlusest tuleks teavitada ka üldsust ja üldsuse esindajatele tuleks anda võimalus saata märkusi 30 päeva jooksul (kuid üksnes IPPC ja SEVESO lubadega seoses). Keskkonnaluba käsitlevat otsust on õigus vaidlustada ja kaebus tuleb esitada keskkonnaministeeriumile. Ministeeriumi otsusega seoses on võimalik algatada kohtumenetlus halduskohtus. On olemas ka haldusmenetlus keskkonnakahju juhtumite menetlemiseks (keskkonnavastutuse kord või keskkonnavastutuse direktiivi kohane kord). Keskkonnavastutuse direktiivi kohase korra rakendamiseks on pädev asutus Sloveenia Vabariigi keskkonnaamet. Keskkonnakahju ohu korral võib amet väljastada saastajale haldusmääruse, mis sisaldab ennetavaid meetmeid. Kui kahju on juba tekkinud, võib amet teise võimalusena teha haldusmääruse, mis sisaldab meetmeid kahju heastamiseks kahjustatud alal. Selle haldusotsuse peale ei ole võimalik halduskaebust esitada, kuid huvitatud isikud võivad pöörduda otse halduskohtu poole. Kahju heastamist käsitleva haldusmenetluse osalisteks võivad olla ka valitsusvälised organisatsioonid, kes kaitsevad avalikku huvi keskkonnakaitsega seotud küsimustes (koosõlas keskkonnakaitseadusega). Keskkonnaalaste haldusotsustega seoses kohtu poole pöördumiseks peab isik olema ära kasutanud kõik eespool kirjeldatud kättesaadavad õiguskaitsevahendid. Otse kohtu poole on võimalik pöörduda üksnes n-õ haldusastutuse vaikimisega seotud juhtumite puhul, kui otsuse tegemiseks seaduses sätestatud tähtaeg on möödunud ja otsust ei ole tehtud. Kui muud õiguskaitsevahendid puuduvad, võib halduskohus teha otsuse haldusotsuste õiguspärasuse ja selliste haldusotsuste või aktide õiguspärasuse kohta, millega rikutakse inimõigusi. Kui tehakse otsus, mis on kaebuse esitanud poole jaoks soodne, võib halduskohus haldusotsuse tühistada või kehtetuks tunnistada ja saata asja otsustamiseks haldusastutusele tagasi või teha ise uue otsuse haldusastutuse asemel. Puuduvad erieeskirjad IPPC otsuste vaidlustamiseks halduskohtus ja siiani ei ole selliseid kohtuasju olnud palju. Keskkonnakaitseaduse kohaselt peaks kohus tegema otsuse kolme kuu jooksul. Peale selle peab isik riiklikes kohtutes kaebeõiguse saamiseks olema osalenud eelnenud haldusmenetluses. Otsust käsitleva avaliku arutelu ajal peavad huvitatud valitsusvälised organisatsioonid, kellel on keskkonnakaitseaduse kohane staatus, või füüsilised isikud, kes elavad keskkonnamõju piirkonnas või kellel on või kes valdavad seal kinnisvara, teatama oma osalemisest selles menetluses. Haldusotsuse vaidlustamiseks kohtus peab tegemist olema otsusega, mis ei ole veel lõplik ja jõustunud.

V. õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse

Igaüks võib teatada pädevale asutusele (politseile või keskkonnainspektorile) ohtlikust tegevusest. Lisaks võivad kodanikud ja/või nende ühendused koosõlas keskkonnakaitseadusega esitada hagi otse kohtule, kui keegi põhjustab või võib põhjustada (teatava tegevusega) keskkonnakahju, mis võib ohustada inimeste elu või tervist. Kuigi see õigusnorm võeti Sloveenias vastu üle 15 aasta tagasi, ei ole selle alusel siiani ühtegi hagi esitatud. Keskkonnaküsimustes riigi ametiasutuste vastu otse kohtu poole pöördumine ei ole õigusaktides sõnaselgelt sätestatud, välja arvatud õiguskaitsevahendite kasutamist hõlmavas haldusmenetluses. Kahel haldusastutusel on õigus teha haldusotsuseid keskkonnaküsimustes: Keskkonnaasjadega tegeleva ministeeriumil (praegu põllumajandus- ja keskkonnaministeerium (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje)) ja ministeeriumi haldusalas tegutseval Sloveenia keskkonnaametil (Agencija Republike Slovenije za okolje). Keskkonna eest vastutav ministeerium on (praegu põllumajandus- ja keskkonnaministeerium (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje) ning Sloveenia keskkonnaamet (Agencija Republike Slovenije za okolje), kes allub ministeeriumile. Taotluse sisu on tavaliselt kindlaks selliste asutuste poolt määruse Environmental Protection Act ja on ka kasulikke vorme ministeeriumi veebisaidil. Kohtuliku läbivaatamise tingimused on peaaegu samad mis muude asjade puhul: Huvitatud isikul peaks olema kaebeõigus ja kaaluma vaidlustamiseks kolm peamist põhjust pädeva asutuse otsuse (haldusotsuse):

- asjaolude ja faktide vale hindamine;
- menetlusvead;
- seaduse ebaõige kohaldamine.

Muid otsuseid peale haldusotsuste ei ole praktiliselt võimalik vaidlustada, sest halduskohus ei menetle selliste otsustega seotud kaebusi, mis on tehtud poliitilise otsustusprotsessi tulemusena eesmärgiga suurendada seaduslikult mõjuvõimu.

VI. Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks

On olemas mõned muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks keskkonnaasjades. Võlaõigusseadustikus on sätestatud isiku õigus nõuda teatava kahjuliku tegevuse lõpetamist (see on tavaliselt seotud kahjunõudega). Uue karistusseadustiku kohaselt on mõned keskkonnast teod tunnistatud kuriteoks, mille eest võib prokurör süüdistuse esitada. Sloveenias ei ole võimalik algtatada erasüüdistusmenetlust. Asjaõigusseadustikuga on ette nähtud kaitse heite eest (igasugune häiring, mis pärineb teatavalt kinnistult ning mis mõjutab muude kinnistute kasutamist ja ületab tavapäraseid piirnorme või põhjustab suuremat kahju). Iga kinnistuomanik peaks kasutama oma kinnistut teatavaid piirnorme järgides, mõjutamata muude kinnistute kasutamist — tavakasutuse piirnorme ületav heide ei ole lubatud. Mõjutatud kinnistu omanik võib esitada saastaja vastu hagi tsiviilkohtule. Sloveenias ei ole keskkonnaasjade eriombudsmani, kuid keskkonnakaitse seaduse kohaselt on ombudsmanil (varuh človekovih pravic) (<http://www.varuh-rs.si/index.php?id=1&L=6>) mõningane pädevus keskkonnaküsimustes. <http://www.varuh-rs.si/index.php?id=1&L=6> Ombudsmani ülesanne on kaitsta põhiseadusega tagatud õigust tervislikule keskkonnale. Ombudsman tegeleb juhtumitega, mis on seotud inimõiguste (ja keskkonnavalaste õiguste) rikkumisega riigiasutuste või kohaliku omavalitsuse asutuste poolt ja nõuetele mittevastavate haldustoimingutega, kuid tema mõju on mitteametlik. Ombudsmani arvamused ei ole siduvad, kuid neid järgitakse. Prokurörid esitavad süüdistusi üksnes selliste keskkonnakuritegude eest, mis on reguleeritud karistusseadustikus. Sloveenia Vabariigi põllumajandus-, metsa-, toidu- ja keskkonnainspeksioonil (Inšpektorat Republike Slovenije za okolje) on samuti suur roll, sest nimetatud inspeksioon on peamine asutus, kes kontrollib asjakohaste keskkonnavalaste õigusaktide rakendamist ja teeb selle üle järelevalvet.

VII. Kaebeõigus

Kaebeõigus	Haldusmenetlus	Kohtumenetlus
Üksikisikud	Õigustatud huvi on füüsilisel isikul tavaliselt siis, kui haldusotsus on seotud asjaomase füüsilise isikuga või kui küsimus on seotud füüsilise isiku seadusest tuleneva huviga (otsene isiklik huvi, mis tuleneb õigusnormidest).	Halduskohtumenetluse puhul kehtib sama põhimõte nagu haldusmenetluse puhul. Tsiviilkohtumenetluse puhul peab olema otsene isiklik huvi/kasu, mis tuleneb õigusnormidest.
Valitsusvälised organisatsioonid	Vt füüsilisi isikuid käsitlev lahter.	Vt füüsilisi isikuid käsitlev lahter.
Muud juriidilised isikud	Vt füüsilisi isikuid käsitlev lahter.	Vt füüsilisi isikuid käsitlev lahter.
Ajutised rühmad	Õigus puudub.	Õigus puudub.
Välisriigi valitsusvälised organisatsioonid	Vt füüsilisi isikuid käsitlev lahter.	Vt füüsilisi isikuid käsitlev lahter.
Muud isikud	X	X

Keskkonnaküsimustega seoses on keskkonnakaitse seadusega ja looduskaitse seadusega ette nähtud mõned menetlusega seotud erandid. KMH, IPPC ja SEVESO lube käsitlevates haldusmenetlustes saavad haldusmenetluse osaliseks automaatselt:

1. isikud, kes elavad keskkonnamõju piirkonnas või kellel on seal vara või maad (keskkonnavalanne);
2. keskkonnakaitse seotud avalikku huvi kaitsvad valitsusvälised organisatsioonid.

Sellest olenemata peab isik kaebeõiguse saamiseks esitama avaliku arutelu ajal menetlusse astumise avalduse. Juhul kui isikule antakse haldusmenetluse raames kaebeõigus, võib ta kasutada edasisi õiguskaitsevahendeid ka halduskohtus.

Looduskaitse seaduse kohaselt võivad avalikku huvi kaitsva isiku staatuse saada üksnes ühendused (millele osutatakse kui teatavat liiki valitsusväliste organisatsioonidele). See staatus võimaldab neil osaleda kõigis keskkonnakaitse seotud haldus- või kohtumenetlustes. Keskkonnakaitse seaduse kohaselt on põhimõtteliselt võimalik esitada hagi avalike huvide kaitseks (actio popularis). Selleks et kasutada oma õigust tervislikule elukeskkonnale, võivad kodanikud üksikisikuna või ühingute, ühenduste ja organisatsioonide kaudu esitada kohtule taotluse, milles nõutakse, et keskkonda mõjutava tegevuse lõpetama tegevuse, kui see põhjustab või võib põhjustada ülemäärast koormust keskkonnale või kui see kujutab või võib kujutada endast otsest ohtu inimeste elule või tervisele, või taotluse eest vastutava isiku tegevusega, mis kahjustab keskkonda keelatud tegevuse alustamist, kui on

väga tõenäoline, et nende tegevus toob kaasa selliseid tagajärgi. Muude keskkonnaasjade puhul peale nimetatud erandite kohaldatakse tavapäraseid eeskirju. Kohtuasja algatamisel on tavaliselt suureks takistuseks õigustatud huvi tõendamine.

Ombudsmanil on teatav pädevus keskkonnakaitse küsimustes, kuid seda ainult põhiseaduskohtus, kui on vaja kaitsta põhiseadusega tagatud õigust tervislikule keskkonnale. Tavapärastes kohtumenetlustes on samuti võimalik kasutada erakorralist apellatsiooni õiguspärasuse kaitseks. Sellise apellatsiooni saab esitada riigi peaprokurör 3 kuud. Selle võib esitada menetlusnormide või materiaaõigusnormide rikkumise alusel. Igal aastal algatatakse ainult mõned sellised kohtuasjad. Eespool nimetatud apellatsiooni ei ole võimalik esitada halduskohtu otsuste peale.

VIII Seaduslik esindamine

Advokaadid on osa kohtusüsteemist. Keskkonnaasjades ei ole õigusesindaja kasutamine kohustuslik, kuid õigusesindaja kasutamine võib olla kohustuslik sõltuvalt kohtust, kes hakkab menetlust läbi viima. Haldusmenetluste puhul ei ole kohustuslik kasutada õigusesindajat. Sama kehtib halduskohtus, kohalikes kohtutes ja ringkonnakohtutes ning kõrgemates kohtutes. Ülemkohtus on advokaadi kasutamine alati kohustuslik. Kriminaalmenetlustes on süüdistatav kohustatud kasutama õigusesindajat. Kõik advokaadid on advokatuuri (Odvetniška zbornica) (<http://www.odv-zb.si/en/about-the-bar>) liikmed. <http://www.odv-zb.si/en/about-the-bar> Advokaatide nimekiri on avaldatud advokatuuri ametlikul veebisaidil ja advokaadid on liigitatud spetsialiseerumisvaldkondade järgi, kuid keskkonnaõigust ei ole eraldi kategooriana välja toodud. Keskkonnaasjadele on spetsialiseerunud vaid üksikud advokaadid.

IX. Tõendid

Sloveenias ei ole kehtestatud erieeskirju tõendite esitamiseks keskkonnaküsimustega seotud kohtuasjades. Kohaldatakse tavapäraseid kohtumenetluse eeskirju. Tsiviilkohtumenetluses peavad pooled esitama kohtule kõik tõendid (dokumendid, tunnistajad, eksperdid) esimese kohtuistungil lõpuks. Kohus jätab vastu võtmata kõik tõendid, mis esitatakse pärast seda tähtaega, välja arvatud juhul, kui pool suudab tõendada, et tal ei olnud tõendeid võimalik varem esitada. Väiksemaid nõudeid (kuni 2.000 eurot) hõlmavate hagide puhul tuleb kõik hageja tõendid hagi ära märkida ja koos haviga esitada. Kohus teeb oma otsuse ainult poolte esitatud tõendite alusel ja ei kogu omal algatusel täiendavaid tõendeid. Keskkonnaküsimustega seotud kriminaalmenetlusi toimetavad prokurörid, kes peavad esitama kõik tõendid. Kriminaalmenetluse aluseks oleva kriminaalkaebuse esitanud isik ei pea asjaga seoses tõendeid esitama. Halduskohtus toimuva menetluse (negatiivse haldusotsuse vastu algatatud menetluse) raames ei saa pooled esitada uusi tõendeid, mida nad oleksid saanud esitada juba haldusmenetluse raames. See tähendab, et pooled peavad hoolikalt jälgima, et nad esitavad haldusmenetluse raames kõik tõendid, mis neil juba olemas on. Kohus otsustab mõnikord siiski koguda tõendeid omal algatusel, et tal oleks võimalik jõuda küsimuses nõuetekohasele järeldusele. Keskkonnaasjades on hagi esitamise põhiline tingimus kasulike ja asjakohaste eksperditeadmiste kasutamine, et tõendada vastutust ja teha kindlaks põhjuslik seos. Fakte saab põhjendada ainult selliste eksperditeadmiste alusel. Selliste eksperditeadmiste pakkumiseks ei ole siiski olemas ühtegi sõltumatut valitsusvälist ekspertide organit. Parim võimalus on kaasata ekspert, kes on registreeritud ka kohtuekspertina (sodni izvedenec) justiits- ja avaliku halduse ministriumis (http://www2.gov.si/mp/tol_cen.nsf/%28WebIzvedenci%29?OpenView). http://www2.gov.si/mp/tol_cen.nsf/%28WebIzvedenci%29?OpenView Sobivate eksperditõenditena võib kohus võtta arvesse ainult selliste kohtuekspertide esitatud tõendeid, kui vastaspool on sellise ettepanekuga nõus. Kui vastaspool nõus ei ole, teeb kohus eksperdi kohta otsuse kooskõlas menetlusosalistega. Kohtuekspertid võivad olla seotud ka ekspertiiasutusega. Enne eksperdi kindlaksmääramist võivad pooled esitada väljavalitud eksperdi kohta märkusi. Menetluseeskirjade kohaselt kasutab kohus kohtueksperti, kui teatavad faktid või asjaolud vajavad selgitamist, ja kohtul endal ei ole selliseid eksperditeadmisi. Ekspertiarvamus on eriti oluline, sest keskkonnaasjades püüab menetluse pool tõestada vastupidist sellele, mis on esitatud ekspertiaruannetes, mille on koostanud riigi ametiasutused ja mida peetakse tõesteks. Kohtunikel on kaalutusõigus ekspertiarvamuse hindamisel ja muude tõenditega võrdlemisel. Pooled võivad esitada ekspertiarvamuse kohta märkusi ja eksperdi võib kutsuda kohtusse oma arvamust selgitama. Teatavatel asjaoludel (puudulik või vasturääkiv ekspertiarvamus) võib kohus valida uue eksperdi. Kuid juhul, kui ekspertiarvamus puudusi ei esine, hindab kohus ekspertiarvamust nõuetekohase tõendusmaterjalina.

Esialgset õiguskaitset.

Haldusotsuse peale esitatud kaebusel on vaidlustatud otsuse täitmist peatav toime. Haldusotsusega seoses halduskohtus kasutataval õiguskaitsevahendil ei pruugi tingimata olla otsuse täitmist peatavat toimet. Seaduses on sätestatud mõned erandjuhtumid. Näiteks kui kohtule esitatakse hagi riikliku tähtsusega objektidele väljastatavate ehituslubadega seotud otsuste peale, ei ole sellel hagil otsuse täitmist peatavat toimet. Keskkonnaasjades saab esialgset õiguskaitset võimaldada kohtumenetluse raames, kuid see ei ole nii kõigi juhtumite puhul. Esialgse õiguskaitse võimaldamine on reguleeritud tsiviilnõuete jõustamist ja tagamist käsitleva seadusega. Esialgset õiguskaitset võimaldatakse üksnes seoses teatavate rahaliste või mitterahaliste nõuetega ja selline õiguskaitse on suunatud vastaspoole vara vastu. Kohus on kohustatud tegema (ja teeb) esialgse õiguskaitse võimaldamist käsitleva otsuse kiiresti. Peale selle on sellise kohtuotsuse peale võimalik esitada apellatsioon.

Keskkonnaasjadega seoses ei kohaldata esialgse õiguskaitsse võimaldamisel erieeskirju. Enamiku haldusotsuste puhul (välja arvatud ülesehitamise käigus riikliku tähtsusega objektidele väljastatavate), selline süsteem kasutusele võetakse, et otsused ei ole kehtivad või jõustunud enne, kui kõik õiguskaitsvahendid on ära kasutatud (isegi kui see on õiguskaitsvahendite instituut), seega ei ole tegelikult vaja saada esialgset õiguskaitsset.

XI. Kohtukulud

Haldusmenetluse kulud on reguleeritud halduslõivude seadusega ja kohtukulud on reguleeritud kohtukulude seadusega. Kulud ei ole suured. Tavalisel moodustavad need umbes 100 eurot. Juhul kui hagi hõlmab kahjunõuet, on kulud suuremad võrdeliselt taotletava hüvitise summaga. Halduslõivud on väiksemad. Halduskulud on väiksemad. Enamiku kuludest moodustavad advokaatide ja ekspertide kulud ja ekspertide aruandeid; Halvimal juhul tuleb kohtuasja kaotamise korral maksta, hõlmates kõik vastaspoole asjaomased kulud võivad ulatuda tuhandettesse eurodesse. Kohtumenetluse lõpus lähtutakse kulude kandmisel sellest, kes kohtus edu saavutas. Võitnud poole jaoks võib see olla probleem nende kohtuasjade puhul, mis hõlmavad hüvitise maksmist. Kulud jagatakse poolte vahel väljamõistetud kahjuhüvitise summa ja taotletud kahjuhüvitise summa suhtarvu alusel. Seega isegi kui poolel õnnestub tõendada, et teine lepinguosaline vastutab keskkonnakahju, võib kohtuasja ja määratakse hüvitis, kuid nõutav summa on palju suurem kui summa, auhinna võitnud pool peab katma oma osa kuludest, mis võivad olla kõrgemad kui antud hüvitise summa.

XII. Finantsabimehhanismid

Keskkonnaküsimusi ei käsitata erilise põhjusena kohtumenetluse kulude tasumisest vabastamiseks. Tasuta õigusabi seaduse kohaselt võib kõigi juhtumite puhul vabastada füüsilise isiku või organisatsiooni teatavatel tingimustel menetluskulude tasumisest. Füüsiliste isikute puhul on tingimuseks nende kehv majanduslik olukord. Organisatsioonide puhul see aga ei kehti. Organisatsioonid saab kulude tasumisest vabastada avaliku huvi kaitsmise alusel. Erinevate õigusnormide kohaselt võivad erinevad valitsusvälised organisatsioonid saada Sloveenias avalikku huvi kaitsva organisatsiooni staatuse erinevates valdkondades. Keskkonnakaitseseaduses on sätestatud, et nad võivad saada keskkonnakaitsese valdkonnas avalikku huvi kaitsva organisatsiooni staatuse, ja looduskaitse seaduses on sätestatud, et nad võivad saada looduskaitse valdkonnas avalikku huvi kaitsva organisatsiooni staatuse. Sellised organisatsioonid võivad saada tasuta õigusabi juhul, kui nad pöörduvad kohtusse seoses kaitsava avaliku huviga. Tasuta õigusabi andmise üldtingimus on ka see, et hagejal peab olema hea võiduvõimalus. Tasuta õigusabi võib hõlmata advokaaditasusid, kohtukulusid, tunnistajate ja ekspertidega seotud kulusid ja muid menetluskulusid. Sellega ei saa siiski katta vastaspoole kulusid kohtuasja kaotamise korral. Füüsiline isik või organisatsioon peab tasuta õigusabi taotlemiseks pöörduma lähima ringkonnakohtu või halduskohtu poole. Kui taotlus rahuldatakse, määratakse organisatsioonile advokaat. Sloveenias pro bono abi andvad bürood praktiliselt puuduvad, kuigi selles vallas on märgata mõningaid esimesi muutusi. On mõned üksikud erandid ning Rahuinstituudi (<http://www.mirovni-institut.si/Projekt/All/en/stran/2>) egiidi all viidi samuti läbi projekt, mis käsitles advokaatide pro bono tegevuse alase suutlikkuse suurendamist Sloveenias. <http://www.mirovni-institut.si/Projekt/All/en/stran/2> Kõigile advokaatidele tehti ettepanek sellise tegevusega liituda. Mõned nõustused sellega, kuid ükski neist ei olnud keskkonnavaldkonna spetsialist. Sloveenias puuduvad endiselt keskkonnaasjadega tegelevad õiguskliinikud, kuigi selles suunas on tehtud mõningaid jõupingutusi. Peale selle puuduvad avalikku huvi kaitsvad keskkonnaõiguse organisatsioonid või advokaadid. On olemas ainult üks valitsusväline organisatsioon, mis püüab seada sisse keskkonnaalast õiguskaitsset, mille keskmes on keskkonnaasjadele spetsialiseerunud pädevad advokaadid. Olemas on ka valitsusvälistele organisatsioonidele suunatud õigusteabe keskus (Pravno-informacijski center nevladnih organizacij — PIC) (<http://www.pic.si/>), millel on keskkonnakaitsesega seotud avalikku huvi kaitsva valitsusvälise organisatsiooni staatus. <http://www.pic.si/> On ka mõned muud sellise staatusega valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid, mis saavad mõningast õiguslikku tuge organisatsioonist endast ja on seotud teatavate juhtumitega (nt DOPPS ehk BirdLife Slovenia (Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenia) — <http://www.ptice.si/>). <http://www.ptice.si/>

XIII. Ajakohasus

Haldusorganid peaksid üldjuhul tegema otsuse 30 päeva jooksul. Mõnel juhul — kui on vaja koguda täiendavaid tõendeid — on neil õigus teha otsus 60 päeva jooksul. Teatavates erioigusnormides võivad olla sätestatud erinevad tähtajad (tavaliselt pikemad). Juhul kui haldusorganid otsust ei tee või viivitavad otsuse tegemisega, siis nende suhtes karistusi ei kohaldata. Kui otsuse tegemiseks ette nähtud aeg on möödunud, võivad taotluse esitajad astuda õiguslikke samme. Kui on olemas kõrgemalseisev haldusorgan, kelle poole kaebusega pöörduda, siis võib selle organi poole pöörduda selle alusel, nagu oleks madalama astme haldusorgan teinud negatiivse otsuse. Kui kõrgemalseisvat haldusorganit ei ole, peaks taotluse esitaja esmalt tuletama asjaomasele haldusorganile meelde, et tähtaeg on möödunud ja et asutus peaks tegema otsuse täiendava 7 päeva võrra. Pärast selle aja möödumist võib taotluse esitaja alustada menetlust halduskohtus. Keskkonnaasjadega otsuste tegemise suhtes kohaldatakse mõningaid üldisi tähtaegu ning keskkonnakaitseseadusega on konkreetsete otsuste tegemiseks ette nähtud erinevad tähtajad. KMHd käsitleva dekreeidi kohaselt peab haldusasutus välja keskkonnavalda (okoljevarstveno soglasje) 3 kuu

jooksul (30 päeva, kuid seda mõistet ei ole lisatud üldsuse osalemise puhul 6 kuud) ja keskkonnanõu (okoljevarstveno dovoljenje): IPPC, SEVESO ja muud (30 päeva üldsuse osalemist ei ole kaasatud ka). Kohtumenetluste jaoks ei ole üldiselt mingeid tähtaegu ette nähtud, kuid üksikutes õigusaktides on sätestatud mõned erandid. Selline õigusakt on keskkonnakaitse seadus, mille kohaselt 3 kuu aja jooksul peab halduskohus tegema otsuse keskkonnanõu nõusolekut ja keskkonnalubasid käsitlevates. Muudes keskkonnanõu otsuste tegemiseks ei ole Sloveenia kohtutele seadusega tähtaegu ette nähtud. Kui menetlus algab pika viivitusega või kui otsuse tegemisele kulub liiga palju aega, siis on menetlusosalistel õigus esitada pädeva kohtu esimehele järelevalvekaebus kooskõlas seadusega, mis käsitleb õigust kohtumenetlusele ilma põhjendamatu viivitamiseta. Seejärel annab kohtunik juhtumi kohta aru ja selgitab viivituse põhjuseid. Pärast seda võetakse meetmeid protsessi kiirendamiseks. Juhul kui viivitus on põhjendamatu, on pooltel õigus saada teataval tingimustel rahalist hüvitist. Kohtumenetluse pooled on seotud rangete tähtaegadega. Pärast kohtult hagi saamist peab kostja vastama 30 päeva jooksul, vastasel korral võib kohus teha otsuse hageja kasuks. Lisaks tuleks tõendada esitada kohtule hiljemalt esimesel kohtuistungil. Hiljem on see võimalik üksnes juhul, kui pooled ei saanud seda ettenähtud tähtaja jooksul teha neist sõltumatutel põhjustel. Sloveenias ei ole välja kujunenud keskkonnaküsimustega seotud kohtumenetluste tavapärasest kestust, sest neid on algatatud väga vähe, kuid halduskohus teeks otsuse tõenäoliselt ühe aasta jooksul.

XIV. Muud küsimused

Keskkonnanõu otsused vaidlustatakse tavaliselt haldusmenetluse raames menetluses osalemise kaudu või tehtud haldusotsuste vastu õiguskaitsevahendeid kasutades. Üldsus ei ole keskkonnanõu palju vaidlustanud. Selle peamine põhjus on keskkonnaga seotud õiguslaste teadmiste puudumine. Üldsusel ei ole piisavalt asjakohaseid teadmisi, et olla pädev osalema sellistes menetlustes. Teine aspekt on see, et advokaate ei koolitata keskkonnanõu süstemaatiliselt. Sellepärast on keskkonnanõu vaidluste arv Sloveenias väike. Peale selle kehtib umbes 1500 erinevat seadust ja rakendusmäärust ruumiplaneerimise, keskkonnakaitse ja looduskaitse kohta, kusjuures veekasutuse, metsamajanduse, põllumajanduse jms valdkonna jaoks on kehtestatud erioigusnormid. Kõiki neid õigusnorme muudetakse pidevalt, mistõttu on nende valdkondadega raske kursis olla. Ruumiplaneerimine ja keskkonnaküsimused on omavahel tihedalt läbipõimunud, kuid keskkonnaküsimustes ja ruumiplaneerimise küsimustes tehakse otsused rangelt eraldiseisvalt. Kõik need küsimused saavad lõpliku lahenduse ehitusloamenetluse raames, kuid siis on juba üsna hilja sekkuda. Seega puudub lihtne portaal, mille kaudu anda üldsusele teavet ja juhiseid selle kohta, kuidas saada õiguskaitset kooskõlas Arhivi konventsioonis esitatud tingimustega. Keskkonnaministeerium finantseeris keskkonnanõu otsuste tegemiseks käsitleva brošüüri koostamist (2010. aastal). Brošüür on avaldatud õigusteabe keskuse PIC veebisaidil: http://www.pic.si/dokumenti/Pravna_sredstva-prirocnik-V2-popravek.pdf.

Sloveenias on võimalik kasutada vaidluste alternatiivset lahendamist, mis on üks potentsiaalne viis probleemi või konflikti lahendamiseks. Eriõigusnormid puuduvad, kuid oma teenuseid pakuvad paljud spetsialiseerunud ja vastava väljaõppe saanud vahendajad. Kui kohtumenetlust on juba alustatud siis võivad pooled kasutada vaidluste alternatiivse lahendamise menetlust kooskõlas vaidluste alternatiivset lahendamist käsitleva õigusakti kohtumenetluse alal, mis on kehtinud alates juuni 2010. Vaidluste alternatiivse lahendamise menetlus algab sellega, et kohus teeb asjakohase ettepaneku (kohus on kohustatud sellise ettepaneku tegema), või kohtuniku või poolte algatusel. Vaidluste alternatiivset lahendamist ei saa aga kasutada halduskohtu pädevusse kuuluvate asjade puhul.

XV. On välismaalane,

Sloveenia põhiseaduse kohaselt on keelatud diskrimineerimine päritoluriigi ja keele alusel. Kohtuasjad, kaebused ja kõik muud kohtule esitatavad menetlusküsimused peavad olema koostatud sloveeni keeles. Sloveenia piirialadel, kus elavad Itaalia ja Ungari rahvusvahemused, võib kasutada ka itaalia või ungari keelt. Kohtuotsus ja muud kohtudokumentid koostatakse samuti sloveeni keeles (või itaalia või ungari keeles). Kohtuistungil osalejal lubatakse kasutada oma keelt ja kohus tagab tasuta tõlgi teenused.

XVI. Piiriülelised juhtumid

Piiriülese mõjuga keskkonnaküsimused on reguleeritud keskkonnakaitse seadusega. Sellega on reguleeritud järgmine:

1. Piiriülese saastami se juhtumitega seoses mõlema riigi ministeeriumide vahel tehtav koostöö, mille eesmärk on vahetada teavet ja koostada tegevuskava olukorra parandamiseks;
2. Koostöö KSH ja KMH menetluste raames: kui kaval või tegevusel võib olla piiriülene mõju, edastab ministeerium mõjutatud riigi pädevale asutusele koos keskkonnanõuandega kava või projekti ning esitab taotluse, et mõjutatud riik teataks oma soovist menetluses osaleda. Kui mõjutatud riik soovib menetluses osaleda, lepivad mõlema riigi pädevad asutused kokku tähtajad, mille jooksul peaks mõjutatud riik esitama märkused kava ja keskkonnanõu kohta;

3. ELi liikmesriigiga tehtav koostöö KSH ja KMH menetluste raames: kui ministeeriumile esitatakse teise riigi kava või projekt ja keskkonnaaruanne ning kui ministeerium leiab, et see võib avaldada teatavat mõju Sloveenias, siis edastab ministeerium teise riigi pädevale asutusele avalduse, milles esitatakse Sloveenia ministeeriumi soov menetluses osaleda. Kui teine riik on sellega nõus, tuleks küsida märkusi konkreetsete keskkonnakaitsevaldkondade eest vastutavatel Sloveenia ametiasutustelt ning samuti tuleks menetlusse kaasata üldsus, nagu seda tehakse ka KSH või KMHga seotud siseriiklike kavade või tegevuste puhul. Pärast märkuste saamist edastab ministeerium need teise riigi pädevale asutusele. Juhul kui keskkonnaministeerium saab mitteametlikku teavet selliste kavade või tegevuste ettevalmistamise kohta teistes riikides, mis võivad avaldada mõju Sloveenias, siis nõuab ministeerium, et teine riik esitaks kava või projekti ja keskkonnaaruande. Keskkonnakaitseadus sisaldab eeskirju ainult oma riigi üldsuse osalemise kohta, kui riik otsustab osaleda piiriüleses KSH või KMH menetluses. Seaduses on sätestatud, et ministeerium peaks üldsuse kaasama samamoodi, nagu siseriiklike KSH ja KMH menetluste puhul. See tähendab kava või projekti avalikku väljapanekut ja 30päevase avaliku arutelu läbiviimist. Puuduvad eeskirjad, mis käsitlevad meelepärase kohtu valimist Sloveenias või muus riigis. Siseriiklikes kohtutes saab vaidlustada ainult Sloveenia kohtute otsuseid.

Lingid

- Teave Sloveenia kohtusüsteemi ja -menetluste kohta tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusala koostöö võrgustiku veebisaidil http://ec.europa.eu/civiljustice/jurisdiction_courts/jurisdiction_courts_sl_en.htm http://ec.europa.eu/civiljustice/jurisdiction_courts/jurisdiction_courts_sl_en.htm
- Puudub veebileht, mis sisaldaks teavet õiguskaitse kättesaadavust keskkonnaasjades käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohta; Kuid:
 - Sloveenia õigusaktide täielik register <http://zakonodaja.gov.si/> <http://zakonodaja.gov.si/>
 - Keskkonnaasjadega seotud õiguskaitsevahendeid käsiraamat (Pravna sredstva na področju varstva okolja) koostanud valitsusvälistele organisatsioonidele suunatud õigusteabe keskus valitsusvälised organisatsioonid — PIC (Pravno-informacijski center nevladnih organizacij — PIC), 2010 http://www.pic.si/dokumenti/Pravna_sredstva-prirocnik-V2-popravek.pdf http://www.pic.si/dokumenti/Pravna_sredstva-prirocnik-V2-popravek.pdf
 - Sloveenia kohtute ametlik veebisait <http://www.sodisce.si/> <http://www.sodisce.si/>
- Keskkonnaekspertid on kantud justiits- ja avaliku halduse ministeeriumi hallatavasse kohtuekspertide registrisse http://www2.gov.si/mp/tol_cen.nsf/%28WebIzvedenci%29?OpenView ja kohtu hindajate registrisse http://www2.gov.si/mp/tol_cen.nsf/%28WebCenilci%29?OpenView http://www2.gov.si/mp/tol_cen.nsf/%28WebIzvedenci%29?OpenView http://www2.gov.si/mp/tol_cen.nsf/%28WebCenilci%29?OpenView
- Puudub keskkonnaadvokaatide ja tasuta (pro bono) õiguslast abi andvate keskkonnavaldkonna advokaadibüroode nimekiri, mistõttu saab esitada ainult lingi Sloveenia advokatuuri (Odvetniška zbornica Slovenije) veebisaidile <http://www.odv-zb.si/en/about-the-bar> <http://www.odv-zb.si/en/about-the-bar>
- Inimõiguste ombudsmani poole (Varuh človekovih pravic) (<http://www.varuh-rs.si/index.php?id=1&L=6>) <http://www.varuh-rs.si/index.php?id=1&L=6>
- Prokurörid <http://www.dt-rs.si/sl/english/> <http://www.dt-rs.si/sl/english/>
- Teabevoilnik (Informacijski pooblaščenec) <https://www.ip-rs.si/?id=195> <https://www.ip-rs.si/?id=195>
- Avalikku huvi kaitsvad valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid (keskkonnakaitseaduse kohane staatus):
 - Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj (Sloveenia säästva arengu sihtasutus) <http://www.umanotera.si/> — ilma koordinaatori plaaniga B za Slovenjo valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid ja <http://www.planbz slovenijo.si/plan-b-za-slovenijo> <http://www.umanotera.si/> <http://www.planbz slovenijo.si/plan-b-za-slovenijo>
 - IPoP, Inštitut za politike prostora (ruumiplaneerimispoliitika instituut) <http://ipop.si/> — ruumiplaneerimise küsimustega tegelevate valitsusvälistele organisatsioonide võrgustiku „Mreža za prostor” (ruumivõrgustik) koordinaator; <http://ipop.si/>
 - Sonaraven, Društvo za razvoj (Association for Sustainable Development) <http://focus.si/index.php?node=35> <http://focus.si/index.php?node=35>
 - DOPPS, Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenia (Sloveenia) <http://www.ptice.si/> <http://www.ptice.si/>
 - Slovenski E-forum, Društvo za energetsko ekonomiko in ekologijo (Sloveenia energiatõhususe assotsiatsioon E-forum ja ökoloogia) <http://www.se-f.si/home> <http://www.se-f.si/home>
 - Pravno-informacijski center nevladnih organizacij — PIC valitsusvälistele organisatsioonidele suunatud õigusteabe keskus (valitsusvälistele organisatsioonide) <http://www.pic.si/index.php?>

option=com_content&task=view&id=208&Itemid=195 http://www.pic.si/index.php?option=com_content&task=view&id=208&Itemid=195

- Alpe Adria Green <http://alpeadriagreen.wordpress.com/>
- Lutra, Inštitut za ohranjanje dediščine naravne instituut (Lutra, looduspärandi säilitamine) <http://www.lutra.si/>
- Inštitut za trajnostni razvoj (säästva arengu instituut) <http://www.itr.si/>
- Društvo za naravovarstvo, nähes selle krog okoljevarstvo assotsiatsioon (ECO, füüsilise kaitse ja keskkonnakaitse) <http://www.ekokrog.org/>
- (keskkonnakaitsejatega ekologi Brez meja piirideta) <http://ebm.si/oj/>
- Brez izgovora Slovenija (Sloveenia) <http://www.noexcuse.si/>

See on sisu masintõlge. Lehekülje omanik ei vastuta masintõlgitud teksti kvaliteedi eest.

Viimati uuendatud: 14/09/2016